Kirjallinen kysymys KK 172/2024 vp

Kaisa Garedew ps

Kirjallinen kysymys aluehallintovirastojen oma-aloitteisen valvonnan laajentamisesta koskemaan kouluja

Eduskunnan puhemiehelle

Aluehallintovirastot kuuluvat ministeriöiden ohjaamiin valtion aluehallintoviranomaisiin yhdessä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY-keskukset) kanssa. Aluehallintoviraston päätason tehtävänä on vastata lainsäädännön toimeenpanosta, ohjauksesta ja valvonnasta omalla alueellaan. Aluehallintovirastojen toimialasta ja tehtävistä säädetään laissa aluehallintovirastoista 4 pykälässä. Toimialaan kuuluu muun muassa koulutus-, lasten päivähoito-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimi.

Varhaiskasvatuksen osalta aluehallintovirastoilla on oikeus oma-aloitteeseen valvontaan. Opetustoimen osalta oikeutta oma-aloitteeseen valvontaan ei ole. Virasto voi ainoastaan jälkikäteen ja kantelun perusteella tutkia, onko lakia noudatettu siinä, että oppilaalla on oikeus esimerkiksi riittävään tukeen ja turvalliseen opiskeluympäristöön. Aluehallintovirastojen lisäksi kouluja ja opetusta voi valvoa eduskunnan oikeusasiamies. Valvontaa ei kuitenkaan tehdä järjestelmällisesti.

Vaikka kouluissa tehdään jo paljon työtä kiusaamisen ehkäisemiseksi, oikeudenmukaisen kohtelun turvaamiseksi sekä lasten ja nuorten oppimisen tukemiseksi, ei ongelmia olla saatu kitkettyä kokonaan. Edelleen oppilaat joutuvat kiusatuiksi tai eivät saa koulusta sellaista tukea ja kohtelua, mikä heille lain mukaan kuuluisi. Erityisen epätasa-arvoisessa asemassa ovat neuropsykiatrisesti oireilevat lapset, joiden haasteita ei edelleenkään osata kaikissa kouluissa huomioida asianmukaisella tavalla.

Koulujen valvonta on käytännössä siirretty vanhempien vastuulle. Huoltajalla on oikeus tehdä koulun tai opettajan toiminnasta kantelu aluehallintovirastolle. Tämä voi aiheuttaa koulun ja huoltajien välien tulehtumista ja on lasten vanhemmille kuormittavaa ja voimavaroja vaativaa.

Ruotsissa toimii erillinen koulutarkastusviranomainen, joka tekee säännöllisesti tarkastuksia kouluihin. Suomessa aluehallintovirasto valvoo jo nyt varhaiskasvatusta ja vanhusten hoitolaitoksia. Oma-aloitteisen valvonnan ulottaminen myös kouluihin olisi perusteltu uudistus.

Hallitusohjelmassa linjataan koulukiusaamiseen puuttumisen valtakunnallisten toimintamallien kehittämisestä. Aluehallintovirastojen oma-aloitteisen valvonnan laajennus tukisi hallituksen kiusaamisen vastaisen tavoitteen käytännön toteuttamista ja valvomista. Samoin hallitus valmistelee kirjaustensa mukaisesti aluehallintouudistusta, jossa Valviran, aluehallintovirastojen sekä

Valmis
5.0

Kirjallinen kysymys KK 172/2024 vp

ELY-keskusten tietyt tehtävät yhdistetään ja loput tehtävät kootaan uusien elinvoimakeskusten alle. Uudistuksen yhteydessä olisi mahdollista myös määrittää virastoille uusia tehtäviä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> *Aikooko hallitus laajentaa aluehallintovirastojen toimivaltaa perusopetuksen ja toisen asteen opetuksen oma-aloitteiseen valvontaan?*

Helsingissä 26.4.2024

Kaisa Garedew ps